

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TRANSPORTO PRIEMONIŲ
DRAUDIKŲ BIURAS

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Gavome derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 12 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-4190“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekte siūloma pritarti Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) Nr. IX-378 12 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4190 (toliau – TPVCAPDĮ projektas).

Tokiam Nutarimo projektui nepritariame.

TPVCAPDĮ projektu siūloma, kad tuo atveju, kai eismo įvykio dalyviai nesutaria dėl eismo įvykio, kurio metu nebuvo ir nebuvo sužeistas žmogus, aplinkybių, eismo įvykio dalyvių iniciatyva policijos pareigūnai atvyktų į eismo įvykio vietą, bet pastarųjų veiksmai apsiribotų tik eismo įvykio vietos užfiksavimu ir šių duomenų perdavimu draudikui ir (arba) Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurui (toliau – Biuras). Tuo tarpu, aiškinantis eismo įvykio aplinkybes, jo kilimo priežastis bei nustatyti eismo įvykio kaltininką turėtų tokio eismo įvykio dalyvius apdraudę draudikai ir (arba) Biuras.

TPVCAPDĮ projekto rengėjų nuomone, toks pakeitimas, be kita ko, įtvirtins efektyvesnį reglamentavimą nustatant už eismo įvykyje padarytą žalą atsakingą asmenį, sudarys palankesnes sąlygas greitesniam draudimo išmokų mokėjimui.

Su tokia nuomone nesutinkame. Priešingai – toks pakeitimas sąlygos sudėtingesnę, ilgesnę, iš draudikų bei Biuro didesnių resursų pareikalausiančią ir, be jokios abejonės, tuo pačiu draudėjams brangesnę kelią gauti žalos atlyginimą, kas kardinaliai prieštarautų TPVCAPDĮ tikslui ir paskirčiai.

Teikiame esminius savo nesutikimą su Nutarimo projektu pagrindžiančius argumentus:

1. **Siūlomas reguliavimas**, priešingai negu tikisi TPVCAPDĮ projekto rengėjai, **kardinaliai nesumažins iš valstybės biudžeto policijos funkcijų vykdymui skirtinų lėšų poreikio** (sutaupyti nepadės).

TPVCAPDĮ projekto aiškinamajame rašte siūlomas pakeitimas grindžiamas policijos ištirtų eismo įvykių skaičiumi: teigiama, kad 2023 m. policijos pareigūnai įformino ir tyrė 21,4 tūkst. eismo įvykių, kuriuose nebuvo ir nebuvo sužeistas žmogus. Biuro duomenimis, 2023 m. pagal TPVCAPDĮ buvo administruoti 86,7 tūkst. eismo įvykių žalų atvejų, iš kurių 79,3 tūkst. atvejų draudimo išmokos buvo mokamos pateikus eismo įvykio deklaracijas ir tik 7,4 tūkst. atvejų (iš kurių – daugiau kaip 2,5 tūkst. atvejų susiję su asmens žala ar kitais atvejais, kai policija privalo

Asociacija	Tel.	(5) 216 28 60	Kodas 125709291
LR transporto priemonių draudikų biuras	Faks.	(5) 216 28 59	VĮ Registrų centras
Algirdo g. 38	El. p.:	biuras@cab.lt	
LT-03606 Vilnius		http://www.cab.lt	
Lietuvos Respublika			

atvykti į eismo įvykio vietą (pvz., nustačius vairuotojų neblaivumo ar apsvaigimo požymius ir pan.) – eismo įvykį fiksuoti policijai.

TPVCAPDĮ projekto aiškinamajame rašte taip pat nurodoma, jog per 2024 m. 8 mėnesius policija įformino 13,5 tūkst. eismo įvykių. Tuo tarpu, Biuro duomenimis, pagal TPVCAPDĮ buvo administruota tik 4,6 tūkst. eismo įvykių žalų remiantis policijos fiksuotais eismo įvykiais, iš kurių 1,3 tūkst. eismo įvykių yra susiję su atvejais, kuomet policija privalo atvykti į eismo įvykio vietą.

Taigi, galima daryti išvadą, kad didesnė dalis policijos atliekamų tyrimų yra susiję ne su TPVCAPDĮ reglamentuotais atvejais, bet su kitokio pobūdžio bylomis (transporto priemonės apvirtimas, nuvažiavimas nuo kelio, eismo įvykio vietoje nėra sugadinto turto savininko, susidūrimas su bėgine transporto priemone, susidūrimas su dviračiu, užvažiavimas ant gyvūno ir kt. atvejais).

Kitaip tariant, TPVCAPDĮ projektu siūlomas reguliavimas susijęs tik su apytiksliai 5 tūkst. atvejų per metus. Beje ir šis skaičius galimai yra mažesnis, nes dalis policijos tyrimų galėjo būti atliekami ne dėl to, kad eismo įvykio dalyviai nesutarė dėl eismo įvykio aplinkybių, o todėl, kad vienam eismo įvykio dalyviui pradėta administracinė teisena dėl, pvz., grubių Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) pažeidimų, chuliganizmo ar smurto ir pan. atvejų eismo įvykio vietoje.

Apibendrinant, daugiau kaip 3/4 policijos nurodytų vykdytų tyrimų nėra niekaip susiję su TPVCAPDĮ reglamentuojamomis žalomis. Atitinkamai, vadovaujantis TPVCAPDĮ projekto aiškinamajame rašte pateiktu teiginiu, kad „...*policijos funkcijos vykdymas kartu su tyrimu metams kainuoja apie 1.520.000 eurų*“, darytina išvada, kad **siūlomi pakeitimai galimai leistų sutaupyti mažiau kaip 400 tūkst. eurų per metus.**

2. **TPVCAPDĮ projekto rengėjai**, perkeldami **policijos funkciją** nustatyti eismo įvykių kaltininkus transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu transporto priemonę apdraudusiam draudikui (toliau – draudikas) arba Biurui, tinkamai **neįvertino daugelio aspektų, dėl ko neigiamas pasekmes** (kaltės bei žalos atlyginimo klausimų sprendimo išbrangimą bei uždelsimą), visų pirma, **patirs eismo įvykių dalyviai.**

Siūlomas reguliavimas sugriaus praktikoje pasiteisinusią, jau ilgą laiką sklandžiai bei efektyviai veikiančią ir, ne ką mažiau svarbu, užtikrinančią objektyvų ir nešališką kaltės dėl eismo įvykių metu nustatymą, **sistemą.**

Ginčo dėl eismo įvykio aplinkybių bei kaltės atveju itin reikalinga tam tinkamai parengto ir apmokyto pareigūno intervencija. Būtent tais atvejais, kuomet dėl eismo įvykio aplinkybių bei kaltės **kyla ginčas**, labiausiai reikia **nešališko ir kompetentingo**, valstybės vardu veikiančio arbitro – **policijos.**

Šiuo metu, daugeliu atvejų policijos pareigūnai vien atvykę į eismo įvykių vietas padeda eismo įvykių dalyviams susigaudyti, kuris iš jų kaltas bei šį klausimą išspręsti paprasčiausiu, visiems mažiausiai sąnaudų reikalaujančiu būdu – užpildant eismo įvykio deklaraciją. Tačiau net ir policijos pareigūnams neįtikinus eismo įvykių dalyvių išspręsti susiklosčiusią situaciją taikiai, policijos pareigūnai, pasinaudodami jiems suteiktais įgalinimais (pvz., išsikviesti ir apklausti liudytojus, surinkti vaizdo medžiagą iš aplinkinių vaizdo kamerų arba tuo metu pravažiavusių transporto priemonių ir pan.), turi daug didesnę galimybę savalaikiai surinkti visus reikiamus įrodymus, ištirti visas įvykio aplinkybes ir priimti nešališką, objektyvų bei pagrįstą sprendimą dėl kaltės.

Taigi, **kaltės dėl eismo įvykio nustatymo procese dalyvaujant policijos pareigūnams ženkliai sumažinama tikimybė, kad toks sprendimas bus skundžiamas teismui.**

Pažymėtina, kad net ir tais atvejais, jeigu toks policijos sprendimas apskundžiamas teismui, byloje būna pakankamai daug tik policijai suteiktų įgalinimų dėka surinktų įrodymų, kurių visumos ištyrimas leidžia teismui priimti teisingą ir pagrįstą sprendimą.

Manome, kad atimti iš eismo įvykio dalyvių, kuriuos **valstybė yra įpareigojusi** apdrausti valdomas transporto priemonės transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, galimybę pasinaudoti viešo administravimo paslaugomis – sulaukti tinkamo visų eismo įvykių aplinkybių ištyrimo ir greito bei teisingo sprendimo priėmimo, būtų neteisinga.

3. Aiškios siūlomų nuostatų įgyvendinimo procedūros, aptariant, be kita ko, ir atsakingiems draudikams arba Biurui suteiktinus atitinkamus įgalinimus, nebuvimas praktikoje sukeltų daug ginčų tiek tarp eismo įvykio dalyvių, tiek tarp draudikų ir Biuro, kurie, galutiniame etape, turėtų būti sprendžiami teismuose.

Visų pirma, TPVCAPDĮ projekto rengėjai **paliko neaptartais labai daug projektuojamoms situacijoms aktualių klausimų**. TPVCAPDĮ projekto rengėjai, siūlydami perduoti specifines policijos ir netgi ikiteisminių institucijų (nagrinėti tarp eismo įvykio dalyvių ir draudikų iškilusius ginčus) funkcijas privatiems subjektams, nepasisakė: kokios atitinkamos teisės bei įgaliojimai, būtini visų reikiamų įrodymų surinkimui ir tinkamam ginčų išnagrinėjimui, suteikiami tokį ginčą nagrinėjančiam subjektui, ar bus galima ir jeigu taip – kokia tvarka apskūsti policijos atliktą eismo įvykio vietos fiksavimą, kuomet jai nebereikės dėl eismo įvykio priimti jokio sprendimo, kada, per kokį terminą ir kuris iš galimai atsakingų draudikų ar Biuras turės spręsti tarp vairuotojų iškilusį ginčą, kas, per kokį terminą ir kam (Lietuvos bankui, teismams) galės tokį sprendimą apskūsti ir pan.

Pastebėtina, kad su Lietuva besiribojančiose ES valstybėse taikoma tokia pati sistema, kuri šiuo metu galioja ir Lietuvoje, kai, esant nesutarimams, atsakingą už KET pažeidimą asmenį nustato policija.

Antra, **Draudikų ar Biuro atliekamo eismo įvykio kaltininko nustatymo tyrimo kokybė negalės prilygti policijos atliekamam tyrimui**, nes, skirtingai nuo policijos pareigūnų, privalomojo draudimo rinkos dalyviai **neturi valdingų įgalinimų** surinkti daugumos būtinų objektyvaus sprendimo priėmimui įrodymų. Atitinkamai, tokius ginčus perdavus spręsti draudikui arba Biurui, kurie, kaip ir eismo įvykyje dalyvavę ir nesutariantys vairuotojai, neturi net panašių kaip policija įgalinimų surinkti visus tokio ginčo sprendimui reikalingus įrodymus, tiesiog **užprogramuojamas gausybės ginčų nagrinėjimo perkėlimas Lietuvos bankui ir (arba) teismams, o kartu ir nepasitikėjimo draudimo rinkos dalyviais augimas.**

Tuo tarpu, teigiamo teismo sprendimo perspektyva, neturint tinkamai surinktų įrodymų, bet kuriam eismo įvykio dalyviui būtų miglota, o tikimybė papildomai patirti bylinėjimosi išlaidas – didelė.

Nereikėtų pamiršti ir to, kad nei draudikai, nei Biuras neturi tinkamai parengtų ir reikalingą kvalifikaciją turinčių darbuotojų, kurie galėtų profesionaliai nagrinėti tokio pobūdžio ginčus. Tam reikalingi papildomi resursai galutiniame etape užgultų transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu besidraudžiančių draudėjų pečius.

Galiausiai, **TPVCAPDĮ projekto rengėjų abstraktaus pasiūlymo sklandus realizavimas nepažeidžiant objektyvumo ir nešališkumo principų praktikoje nėra įmanomas**. Draudikas arba Biuras negalės priimti objektyvaus ir nešališko sprendimo dėl kaltės, kadangi jie draudimo išmokos TPVCAPDĮ nustatyta tvarka siekiančių ir dėl kaltės nesutariančių vairuotojų atžvilgiu bus **šališki – tiesiogiai suinteresuoti ginčo baigtimi subjektai**.

4. Priešingai negu teigiama TPVCAPDĮ projekto aiškinamajame rašte, **tarp dviejų eismo įvykio dalyvių iškilęs ginčas dėl to, kuris yra kaltas dėl eismo įvykio kilimo, nėra išimtinai tik „...civilinės prigimties teisinis ginčas, kuris turi būti sprendžiamas civilinėmis teisinėmis priemonėmis“.**

Eismo įvykių metu padaromas (-i) administracinis (-iai) nusižengimas (-ai), kurio (-ių) tyrimas – policijos funkcija:

- eismo įvykiai įvyksta transporto priemonės valdytojui (arba valdytojams) pažeidus KET. Tuo tarpu, KET pažeidimas – administracinis nusižengimas;
- TPVCAPDĮ projekto rengėjų nurodytais atvejais, jeigu nėra nustatyta papildomų KET pažeidimų, už kuriuos Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) numatyta atsakomybė, taikoma ANK 417 straipsnio 7 dalis („*Kelių eismo taisyklių pažeidimai, išskyrus šiame kodekse numatytuosius, užtraukia baudą vairuotojams nuo dešimt iki dvylikos eurų*“);
- tokio pobūdžio administracinius nusižengimus tiria ir protokolus surašo policijos pareigūnai (ANK 589 straipsnio 49 punktas), kuriems šių funkcijų įgyvendinimui yra suteikti platūs ir išskirtiniai įgaliojimai (turi teisę gauti paaiškinimus, duoti sau nepavaldiems asmenims teisėtus nurodymus, už kurių nevykdymą asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka, ir pan.) (Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 6, 21, 24 straipsniai).

5. Policijai priskirtos specifinės funkcijos atsisakymas išimtinai tik TPVCAPDĮ reglamentuojamais atvejais, be jokios abejonės, vertintinas kaip diskriminacija.

TPVCAPDĮ projekto rengėjai neatskleidė, kodėl analogiško pasiūlymo nepateikė dėl kitų eismo įvykių, kuomet TPVCAPDĮ nuostatos netaikytinos, pvz., dėl eismo įvykių, sukeltų vadeliotojų, dviratininkų, pėsčiųjų, neprižiūrėtų gyvulių, netinkamai įrengtų ar užtvirtų kelių ar dėl situacijų, kuomet nukentėjęs eismo įvykyje asmuo žalos atlyginimo reikalaus pagal KASKO draudimą. Tokiais atvejais, remiantis TPVCAPDĮ projekto rengėjų logika, policijai išliks prievolė ne tik vyksti į eismo įvykio vietą bei ją fiksuoti, bet ir atlikti išsamų tyrimą, siekiant nustatyti jo kaltininką.

Apibendrinant darytina išvada, kad siūlomas TPVCAPDĮ pakeitimas neleis pasiekti jam iškeltų tikslų, priešingai – sukels dideles neigiamas pasekmes valstybėje: didės nepasitenkinimas įteisintu privalomuoju draudimu, valstybės ir jos įgaliotų pareigūnų darbu; ilgės, o tuo pačiu ir išbrangs žalos administravimo ir jos atlyginimo procesas, kas įtakos ir privalomojo draudimo kainą; daug daugiau ginčų dėl kaltės persikels į teismus (kuriems atitinkamai reikės daugiau finansinių išteklių); dalis nukentėjusių asmenų negaus adekvataus žalos atlyginimo ir pan.

Dėl paminėtų priežasčių, tiek Nutarimo, tiek TPVCAPDĮ projektams negali būti pritarta.

Direktorius

Tomas Rudzkis

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	LR transporto priemonių draudikų biuras 125709291, Algirdo g. 38, LT-03606 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-12-11 Nr. S-20655-24-(7.1.)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2024-12-11 Nr. 1G-15803
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Tomas Rudzkis, Direktorius
Sertifikatas išduotas	TOMAS RUDZKIS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-12-11 11:11:01 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-12-11 11:11:21 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-06 14:28:28 – 2028-04-04 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras, į.k. 125709291 LT", sertifikatas galioja nuo 2024-04-24 08:47:19 iki 2027-04-24 08:47:19 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.76.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Sertifikato (subjektas: DBSIS, galioja nuo: 2022-05-19 16:48:06) kelio tikrinimas nesėkmingas. Sertifikato galiojimas jau pasibaigė 2025-05-18 16:48:06, o turėtų galioti datai - 2025-08-05 14:13:52. (DBSIS 2024-12-11 11:39:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-08-05 14:13:52 DBSIS